

**ILGALAIKĖS INSTITUCINĖS MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR EKSPERIMENTINĖS (SOCIALINĖS,
KULTŪRINĖS) PLĖTROS PROGRAMOS
TARPINĖ ATASKAITA
(2019 m. – 2021 m. I pusm.)**

Gauta Lietuvos mokslo taryboje

Ataskaitos registracijos Nr.

1. DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Programos pavadinimas	VEIKSMINGŲ BAUDIMO IR KITŲ VALSTYBĖS REAGAVIMO Į NUSIKALSTAMAS VEIKAS FORMŲ IR PRIEMONIŲ TYRIMAI
Mokslo ir studijų institucija (programos vykdytoja)	<i>Lietuvos teisės institutas</i> <i>Ankštoji g. 1A, Vilnius</i> <i>Tel. (+370 5) 2497591; el. p. info@teise.org</i> <i>Kodas 111952785</i>
Programos trukmė	5 metai (2019–2023 m.)
Laikotarpis, už kurį teikiama ataskaita	2019 m. - 2021 m. I pusmetis
Programai skirti norminiai etatai	9,25 norminio etato

2. PROGRAMOS VYKDYTOJAI

Eil. Nr.	Mokslo laipsnis	Vardas, pavardė	Pareigos
Programos vadovas			
1.	Mokslų daktaras	Simonas Nikartas	Vyresn. mokslo darbuotojas
Kiti programos vykdytojai			
2.	Mokslų daktarė	Rūta Vaičiūnienė	Vyresn. mokslo darbuotoja
3.	Mokslų daktaras	Rokas Uscila	Vyresn. mokslo darbuotojas
4.	Mokslų daktaras	Skirmantas Bikelis	Vyresn. mokslo darbuotojas
5.	Mokslų daktaras	Artūras Tereškinas	Vyriausiasis mokslo darbuotojas
6.	Mokslų daktarė	Agnė Limantė	Vyriausioji mokslo darbuotoja
7.	Mokslų daktarė	Salomėja Zaksaitė	Vyresnioji mokslo darbuotoja
8.	Mokslų daktaras	Tomas Rudzkiš	Vyresn. mokslo darbuotojas
9.	Mokslų daktaras	Mindaugas Lankauskas	Mokslo darbuotojas
10.	Mokslų daktaras	Darius Pranka	Mokslo darbuotojas

11.	Magistras	Mindaugas Girdauskas	Tyrėjas
12.	Magistras	Liubovė Jarutienė	Jaunesn. mokslo darbuotoja
13.	Magistras	Laurynas Totoraitis	Jaunesn. mokslo darbuotojas
14.	Magistras	Sofia Khatsarnova	Jaunesn. mokslo darbuotojas
15.	Magistras	Justinas Paliauka	Jaunesn. mokslo darbuotojas
16.	Magistras	Greta Skripkutė	Jaunesn. Mokslo darbuotoja

3. ATLIKTI DARBAI IR PROGRAMOS REZULTATAI

Ižanga

Kaip nurodyta programoje, ja siekiama užtikrinti 2016–2018m. Lietuvos teisės instituto vykdytos programos „Subalansuotos baudžiamosios politikos ir efektyvios nusikaltimų prevencijos link: visuomenės saugumo stiprinimo galimybių žmogaus teisių apsaugos kontekste tyrimai“ (toliau – 2016-2018 m. programa) tęstinumą. Todėl buvo toliau įgyvendinama dalis tyrimų, pradėtų pastarosios 2016-2018 m. programos rėmuose. Taip pat pradėti nauji tyrimai, kurie sėkmingai atliekami, o jų rezultatai skelbiami mokslinėse publikacijose. Pandemijos ir karantino situacija lėmė planų koregavimą dėl empirinių tyrimų, kuriais renkami duomenys kontaktuojant su asmenimis, vykdymo bei kai kurių planuotų renginių organizavimo. Šiuo laikotarpiu programos vykdytojai daug dėmesio skyrė jau surinktų duomenų analizei ir mokslo publikacijų rengimui. Nepavyko išvengti ir mokslininkų kaitos. Tačiau pasitraukusius iš programos mokslininkus, pakeitė nauji mokslininkai, kurie prisijungė prie programos rėmuose vykdomų tyrimų, taip pat įgyvendina naujus tyrimus, atliepiančius programos tikslus ir uždavinius (pvz., reagavimo į nusikalstamą ir deviantinį elgesį sporto srityje priemonių tyrimai). Nepaisant aukščiau paminėtų kliūčių, visus ilgalaikės programos rodiklius pavyko pasiekti, o daugelį jų viršyti. Ataskaitos dieną jau yra publikuotos trys monografijos, ir viena mokslo studija (2019 – 2021 m. planuota parengti 3(4)), publikuoti 2 ir parengti 3 skyriai knygoje prestižinėse leidyklose, publikuoti 5 straipsniai įtraukti į prestižines tarptautines duomenų bazes (Scopus ir Clarivate analytics) bei parengti 3 straipsniai, kurie pateikti arba artimiausiu bus pateikti žurnalams, įtrauktiems į prestižines duomenų bazes (iš viso 13 publikacijų) (2019 – 2021 m. planuota parengti 2(4)), publikuota 10 ir parengti 2 mokslo straipsniai recenzuojamuose periodiniuose ir vienkartinuose mokslo leidiniuose (iš viso 12) (iki 2021 m. pabaigos planuota parengti 15). Tyrimų rezultatams pristatyti buvo suorganizuotos 2 konferencijos (planuota 2) bei skaityti 25 pranešimai konferencijose, seminaruose, paskaitose, apskrito stalo diskusijose (2019 – 2021 m. planuota 12), iš jų 11 pranešimų tarptautinėse mokslo konferencijose ir seminaruose. Dalyvauta kitoje MTEP veikloje (pateikta 15 išvadų valstybės institucijoms, dalyvauta 5 darbo grupėse, komisijose). Vykdyta tyrimų rezultatų sklaida žiniasklaidos priemonėse, informacija apie programos rėmuose vykdomus tyrimus ir jų rezultatus skelbiama Lietuvos teisės instituto internetinėje svetainėje ir socialiniuose tinkluose.

Toliau pagal programoje numatytus uždavinius ir tyrimų etapus išsamiau pristatysime ataskaitiniu programos vykdymo laikotarpiu vykdytus tyrimus.

Programos tikslas – *ištirti baudimo ir kitas valstybės reagavimo į nusikalstamas veikas formas ir priemones veiksmingo jų įgyvendinimo ir subjektyviai patiriamo baudžiamojo teisingumo požiūriu bei sukurti moksliskai pagrįstas prielaidas valstybės reagavimo į teisės pažeidimus sistemos tobulinimui.*

Pirmas programos uždavinys - *ištirti subjektyviuosius baudimo ir kitų valstybės reagavimo į nusikalstamas veikas priemonių (toliau – BRP) veiksnius, remiantis baudžiamosios sistemos dalyvių patirtimis, bei pasiūlyti*

veiksmingas, subalansuotas teisinių priemonių taikymo strategijas, padėsiančias didinti BRP veiksmingumą ir visuomenės saugumą.

Pirmaisiais programos vykdymo metais buvo įgyvendinami pirmasis ir antrasis šio uždavinio etapai (kryptys) (5.1.1 ir 5.1.2 p.): buvo numatyti tyrimai, kuriuose analizuojami: (1) asmenų, taikančių BRP sprendimus sąlygojantys veiksniai, BRP tikslų suvokimas bei BRP taikymo patirtys ir iššūkiai; (2) asmenų, į kuriuos nukreiptos baudimo ar kitos reakavimo ir nusikaltimą priemonės, patirtys.

Asmenų, taikančių BRP sprendimus sąlygojančių veiksnių, BRP, tikslų suvokimo bei BRP taikymo patirčių ir iššūkių tyrimai (5.1.1 p.)

Šio etapo metu buvo atliekami probacijos pareigūnų veiklos tyrimai (tiek nauji, tiek pradėti 2016-2018 metų programos rėmuose), kuriuose daugiausia dėmesio buvo skiriama subjektyvioms probacijos pareigūnų, sprendimų dėl nuteistųjų priežiūros tendencijoms ir veiksniams, subjektyviam probacijos tikslų suvokimui, taip pat probacijos pareigūnų išgyvenamiems vaidmenų konfliktams analizuoti. Taip pat buvo atliktas tyrimas, kuris analizuojamu teisėjų sprendimai ir jų veiksniai taikant bausmes ir probacijos priemones smurto artimoje aplinkoje bylose.

Probacijos pareigūnų probacijos tikslų ir uždavinių subjektyviojo vertinimo tyrimu (S. Nikartas) analizuojama, kaip probacijos pareigūnai vertina savo individualaus darbo indėlį siekiant probacijos tikslų ir uždavinių. Šio tyrimo rezultatai leido daryti prielaidą, kad probacijos veiksmingumas priklauso ir nuo pareigūnų indėlio bei prioritetinių tikslų suvokimo. Todėl politiniu ir valdymo lygmeniu formuojant probacijos tarnybos tikslus ir uždavinius svarbu atsižvelgti į tai kaip tikslus subjektyviai prioretizuoja juos konkrečiai įgyvendinantys pareigūnai. Pavyzdžiui, tyrimas atskleidė, kad didžiausią indėlį respondentai įvertino tų tikslų ir uždavinių, kurie tiesiogiai susiję su probacijos pareigūnų funkcijomis, atžvilgiu. Tai leidžia daryti prielaidą, kad probacijos tarnybai keliami tikslai turi būti susiję su jos tiesioginėmis funkcijomis ir turimais resursais. Šios analizės pagrindas buvo empirinis tyrimas (probacijos pareigūnų anketinė apklausa), kuris buvo atliktas 2016-2018 m. programos rėmuose. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje (*Nikartas S. Probacijos pareigūno individualus indėlis siekiant probacijos tikslų: empirinio tyrimo rezultatai. Teisės problemos, 2019 Nr. 1*).

Probacijos pareigūnų sprendimų ir jų veiksnių tyrimu (S. Nikartas, R. Vaičiūnienė) analizuojami atliktų empirinių tyrimų (anketinės apklausos) duomenys, atskleidžiantys probacijos pareigūnų sprendimų tendencijas, sprendimų priėmimo kultūrinį, organizacinį kontekstą bei veiksnius. Tyrimas pradėtas 2016 – 2018 m. programos rėmuose. Tyrimo rezultatų pagrindu 2020 m. publikuotas straipsnis, anglų kalba: *Nikartas S., Vaičiūnienė R. Rinkevičiūtė G. Probation officers' discretionary decisions in responding to probation violations: The case of Lithuania. Probation Journal, T. 68 No. 1, p. 28-46.* Tyrimo rezultatai taip pat buvo pristatyti Europos Kriminologų draugijos Bendruomenės bausmių ir priemonių darbo grupės tarptautinėje mokslinėje konferencijoje Kembridžo universitete (Jungtinė Karalystė, 2019-03-22).

Probacijos pareigūnų vaidmenų konflikto tyrime (S. Nikartas, A. Tereškinas, J. Paliuka), remiantis kiekybinio ir kokybinio interviu duomenimis, analizuojami pareigūnų vaidmenų prieštaravimai, kurie susiję su jų vykdomų funkcijų specifika, - probacijos pareigūnai vykdo tiek kontrolės funkcijas, tiek resocializacijos ir socialinio darbo funkcijas. Tyrime daroma prielaida, kad tokių vienas kitai prieštaraujančių funkcijų vykdymas sukelia vidinį darbuotojo vertybių konfliktą. Kiekybinio tyrimo rezultatai paskelbti straipsnyje „Policininkas ar socialinis darbuotojas: probacijos pareigūnų profesinių vaidmenų tyrimas“ žurnale *Filosofija. Sociologija*, kuris įtrauktas į Clarivate analytics duomenų bazę. Kokybinio tyrimo rezultatų pagrindu yra rengiamas straipsnis, kurį planuojama pateikti žurnalui, esančiam Scopus arba Clarivate analytics duomenų bazėse.

Probacijos sąlygų individualizavimo smurto artimoje aplinkoje atvejais teismų praktikos empiriniame tyrime (S. Nikartas, L. Jarutienė) remiantis 577 nesunkių sveikatos sutrikdymų artimoje aplinkoje nuosprendžių kiekybine analize analize, siekiama atskleisti teismų praktikos individualizuojant bausmes ir probacijos sąlygas tendencijas ir problemas. Taip pat tyrime buvo siekiama išsiaiškinti, ar egzistuoja statistškai reikšmingi ryšiai tarp bausmę (probaciją) (pvz., bausmės rūšis, probacijos trukmė, lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės) ir nuteistojo asmenybės apibūdinančių kintamųjų (socialinės-demografinės charakteristikos). Tyrimas atskleidė probacijos sąlygų individualizavimo stoką, kuri gali lemti netinkamą probacijos sąlygų parinkimą ir atitinkamai

neveiksmingą bausmės (probacijos) vykdymą ir resocializaciją, pvz., paskyrus probacijos sąlygas, kurios nėra nukreiptos į nusikalstamo elgesio rizikos veiksnius. Tyrimu buvo nustatyta, kad probacija dažniau nei laisvės atėmimo bausmė paskirta susituokusiems, dirbantiems bei anksčiau teistiems asmenims (nustatyti statistiškai reikšmingas ryšiai). Bausmės individualizavimo požiūriu – įdomūs tyrimo rezultatai, kurie rodo, kad nėra statistiškai reikšmingų ryšių tarp teismo paskirtos probacijos trukmės ir sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių bei socialinių ir demografinių charakteristikų. Tai leidžia daryti prielaidą, kad teismų praktikoje koncentruojamasi į bausmės parinkimo individualizavimą, tačiau kur kas mažiau dėmesio skiriama bausmės turinio individualizavimui. Tyrimo rezultatų pagrindu yra parengtas straipsnis, kurį planuojama pateikti žurnalui, esančiame Scopus arba/ir Clarivate analytics duomenų bazėse (šiuo metu ieškoma žurnalo).

Asmenų, į kuriuos nukreiptos baudimo ar kitos reagavimo į nusikaltimą priemonės, patirčių tyrimai (5.1.2 p.)

Moterų patirčių Lietuvos ir Latvijos įkalinimo įstaigose tyrime (A. Tereškinas, R. Vaičiūnienė) daugiausiai dėmesio skiriama nepakankamai ištirtoms moterų, atliekančių laisvės atėmimo bausmes sovietinėse įkalinimo įstaigose, patirtims, remiantis kokybiniais tyrimais, atliktais Lietuvos ir Latvijos moterų įkalinimo įstaigose. Tyrime analizuojamos kasdienės moterų nuteistųjų praktikos kolektyvinio kalinimo erdvinės struktūros kontekste ir jų įtaka moteriškumui. Taip pat analizuojami įkalinimo moterų kasdienio išgyvenimo mechanizmai lyties požiūriu. Tyrimo rezultatų pagrindu yra parengtas ir knygos sudarytojams pateiktas skyrius, kuris bus publikuojamas knygoje prestižinėje leidykloje (Routledge) (Tereškinas A., Vaičiūnienė R. Jalili A. “The beauties and the beasts of femininity: incarcerated women’s experiences in Lithuania and Latvia”. In: Masson I., Booth N. Women's Experiences of Criminal Justice).

Nuteistųjų iki gyvos galvos teisių problemų ir patirčių tyrimu (Nikartas S.) siekiama ištirti įkalinimo iki gyvos galvos teisinį reguliavimą ir vykdymą žmogaus teisių požiūriu, ypač akcentuojant EŽTT išskirtų nuteistųjų teisių į viltį ir į resocializaciją aspektus. Be mokslinės ir praktinės-teisinės literatūros analizės, šiame tyrime analizuojamos nuteistųjų iki gyvos galvos kalinimo patirtys (duomenys surinkti naudojant kokybinio tyrimo metodą – pusiau struktūruotus interviu). Tyrimo rezultatų pagrindu yra rengiamas mokslo straipsnis, kurį planuojama publikuoti mokslo žurnale, esančiame Scopus ir/arba Clarivate analytics duomenų bazėse.

Lietuvių emigrantų Jungtinėje karalystėje bausmės patirčių empirinis tyrimas (S. Nikartas) buvo atliktas Jungtinėje Karalystėje mokslinės stažuotės Kembridžo universitete metu. Atlikti interviu su Lietuvos Respublikos piliečiais emigrantais, kurie turi bausmės atlikimo Jungtinėje karalystėje patirties. Tyrimu siekta atskleisti jų patirtis apie bausmės atlikimo sąlygas, problemas, kylančias dėl užsieniečio statuso, kalbos barjero, kultūrinių skirtumų ir pan., bei resocializacijos ir integracijos galimybes. Šio empirinio tyrimo pagrindu rengiamas mokslo straipsnis, kurį planuojama publikuoti mokslo žurnale, įtrauktame į Scopus ir/arba Clarivate analytics tarptautines duomenų bazes.

2 programos uždavinys – „ištirti aktualių baudžiamosios politikos kryptių tendencijas ir identifikuoti valstybės reagavimo į atskiras nusikaltimų rūšių problemas bei pasiūlyti veiksmingas problemų sprendimo strategijas.“

Narkotikų kontrolės tyrimai (5.2.1 p.)

Šios krypties tyrimai daugiausia koncentruojasi į šiuos du aspektus: (1) narkotikų kontrolės politikos ir teisinio reguliavimo tyrimus ir (2) baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamas veikas, susijusiomis su narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis taikymo aspektų tyrimus. *Kanapių naudojimo medicininiais tikslais Lietuvos ir užsienio valstybių lyginamąjį teisinio reguliavimo tyrimo (M. Lankauskas)* tikslas buvo išanalizuoti kanapių naudojimo medicininiais tikslais teisinio reguliavimo ypatumus užsienio valstybėse ir Lietuvoje ir, remiantis tuo, pateikti išvadas bei rekomendacijas dėl optimalaus teisinio režimo Lietuvai. Šiam tikslui pasiekti buvo (1) atliekama kanapių panaudojimo medicinos tikslais istorinės raidos ir mokslinės literatūros dėl jų naudojimo

šiais tikslais apžvalga; (2) nagrinėjami kanapių medicininio panaudojimo teisinio reguliavimo ypatumai užsienio valstybėse, išskirti pagrindiniai egzistuojančių teisinių režimų modeliai, identifikuoti gerosios praktikos pavyzdžiai; (3) atlikta Lietuvoje šiuo metu įtvirtinto kanapių panaudojimo gydymo tikslais teisinio reguliavimo analizė, įvertintos jo suteikiamos galimybės, taip pat esami trūkumai ir reguliacinės kliūtys; (4) remiantis atlikta analize, pateiktos rekomendacijos dėl optimalaus kanapių ir jų produktų panaudojimo medicinos tikslais Lietuvoje modelio ir dabartinio teisinio reguliavimo tobulinimo galimybių. Tyrimas sukūrė pagrindą mokslškai pagrįstos ir veiksmingos medicininio kanapių politikos formavimui ir teisinio reguliavimo tobulinimui.

Tyrimo rezultatai paskelbti 2020 m. monografijoje „Kanapių naudojimas medicininiais tikslais: Lietuvos ir užsienio valstybių teisinio reguliavimo ypatumai, iššūkiai ir perspektyvos“.

Taip pat vykdomi narkotikų kontrolės politikos ir priemonių bei narkotikų baimės žiniasklaidoje tyrimai. Šių tyrimų rezultatai pristatyti pranešimuose mokslinėse konferencijose (žr. pranešimų sąrašą žemiau).

Baudžiamosios atsakomybės už disponavimą narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis taikymo problemų tyrimai (D. Pranka). Šia tematika buvo atlikti du tyrimai. Pirmuoju buvo siekiama identifikuoti ir išanalizuoti esamo teisinio reguliavimo ir baudžiamojo įstatymo, susijusio su neteisėtu disponavimu narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis, taikymo praktines problemas bei pateikti siūlymus dėl konkrečių teisės normų tobulinimo. Tyrime buvo analizuojamos nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėtu disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis, dalyko ir jo kiekio nustatymo problemos teismų praktikoje – kaip pavyzdys tyrime buvo analizuojamas narkotinių medžiagų pėdsakų teisinis įvertinimas. Tyrime daug dėmesio skiriama bausmių skyrimo už nedidelio kiekio narkotinių ar psichotropinių medžiagų kontrabandą teismų praktikos analizei. Taip pat analizuojama baudžiamoji atsakomybė už neteisėtą disponavimą narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis užsienio valstybėse.

Antruoju tyrimu buvo analizuojama teisingumo principo įtaka bausmės skyrimui už nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėtu disponavimu dideliu ar labai dideliu narkotinių ir psichotropinių medžiagų kiekiu, padarymą taip pat išanalizuoti teisingumo principo įtaką bausmės skyrimui už nusikalstamų veikų, susijusių su neteisėtu disponavimu dideliu ar labai dideliu narkotinių ir psichotropinių medžiagų kiekiu, padarymą. Tyrime buvo analizuojama teisingumo principo taikymo statistika 2018–2019 metais išnagrinėtose baudžiamosiose bylose pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 260 straipsnio 2 ir 3 dalis, atliekamas tokios teismų praktikos pagrįstumo vertinimas. Remdamasis tyrimo rezultatais, autorius abejoja dažnu teisingumo principo (BK 54 straipsnio 3 dalies) taikymu ir kelia prielaidą, kad tokia situacija susidarė dėl įstatymų leidėjo nustatytų itin aukštų minimalių bausmių dydžių pagal BK 260 straipsnio 2 ir 3 dalis. Tokie bausmių dydžiai yra vieni didžiausių Europoje ir teisėjui kliūdo tinkamai individualizuoti bausmes kaltininkams. Tyrime daug dėmesio skiriama BK 54 straipsnio 3 dalies, 75 straipsnio ir 64¹ straipsnio taikymo vienu metu teismų praktikos analizei. Nors teismai neretai priima skirtingus sprendimus arba kai kuriais atvejais mano, jog baudžiamasis įstatymas neleidžia atidėti bausmės vykdymo vadovaujantis teisingumo principu, autorius kviečia nebijoti keisti esamą teismų praktiką.

Aptartų tyrimų rezultatai yra aktualūs teismams formuojant veiksmingą teismų praktiką baudžiamosiose bylose, susijusiose su disponavimu narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis.

Tyrimų rezultatai publikuoti šiuose moksliniuose straipsniuose: Pranka D. Baudžiamosios atsakomybės už neteisėtą disponavimą narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis praktinės problemos ir teisinio reguliavimo trūkumai. Teisės problemos, 2019, Nr. 2 (98)); Pranka D. Teisingos bausmės beiškant: švelnesnės bausmės skyrimas už neteisėtą disponavimą dideliu ar labai dideliu narkotinių ar psichotropinių medžiagų kiekiu. Teisės problemos, 2020. Nr. 1 (99)

Savanaudiškų, įskaitant ūkinius finansinius, taip pat organizuotus, nusikaltimų kontrolės priemonių efektyvumo tyrimai (5.2.2 p.)

Šiame etape (kryptyje) buvo atliekami civilinio turto konfiskavimo, vartotojų apsaugos nuo savanaudiškų nusikaltimų ir reagavimo į nusikalstamą ir deviantinį savanaudišką elgesį sporto srityje priemonių tyrimai.

Tyrime „*Istatymo taikymo dilema ir civilinio turto konfiskavimo atvejis*“ (S. Bikelis) buvo analizuojami fundamentalūs įstatymo taikymo laiko atžvilgiu klausimai ir konkretus civilinio turto konfiskavimo instituto taikymo atgal aspektas. Tyrimo autoriai analizuoja, kaip vertybiškai grindžiamas draudimas taikyti įstatymą atgal, ar pagrįsta formuluoti universalią įstatymo taikymo taisyklę tiek baudžiamiesiems, tiek reguliaciniams santykiams, kiek tokios taisyklės turėtų būti kategoriškos ir kokios išimtys iš jų leistinos. Konkrečiu civilinio turto konfiskavimo atveju autoriai prieina prie išvados, kad šio teisinio instrumento taikymas atgal (turtui, įgytam po 2010 m. gruodžio 11 d., kai nepaaiškintos kilmės turto turi ar jį kontroliuoja su sunkiais, korupciniais ar organizuotais nusikaltimais susiję asmenys) tenkintų proporcingumo ir numatomumo reikalavimus. Šio tyrimo rezultatai buvo svarbūs rengiant Lietuvos Respublikos Civilinio konfiskavimo įstatymą, kuris numato civilinio konfiskavimo galiojimo atgal normą. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje: Bikelis S. Nusikaltimo padarymo priemonių konfiskavimo problematika bylose dėl neatsargių nusikaltimų. Teisės problemos, 2019, Nr. 1 (97)).

Tyrime „*Nusikaltimo padarymo priemonių konfiskavimo problematika bylose dėl neatsargių nusikaltimų*“ (S. Bikelis) analizuojama, kiek pagrįstos nusikaltimo padarymo priemonės sąvokos aiškinimas, neleidžiantis šio nusikaltimo požymio nustatyti nusikaltimuose, padarytuose dėl neatsargumo, ir atitinkamai priemonės konfiskuoti. Autoriai stengiasi įvardinti ir apmąstyti įvairius galimus argumentus sprendžiant šią dilemą – vertybinius (teisės principais paremtus), norminius-sisteminius, funkcionalius (grindžiamus konfiskavimo prevencine paskirtimi ir jo efektyvumu). Tyrimo rezultatai leido suformuluoti pagrindinę išvadą, kad vienareikšmis ir kategoriškas požiūris nebūtų pagrįstas – tiek vienareikšmis imperatyvas konfiskuoti nusikaltimo, padaryto dėl neatsargumo, padarymo priemonę visais atvejais, tiek aiškinimas, kad tokio nusikaltimo padarymo priemonė negali būti konfiskuojama. Tyrimo rezultatai buvo publikuoti mokslo straipsnyje (Bikelis S. Nusikaltimo padarymo priemonių konfiskavimo problematika bylose dėl neatsargių nusikaltimų. Teisės problemos, 2019, Nr. 1 (97)).

Tyrime „*Formuojant civilinio konfiskavimo modelius: veiksmingumo, proporcingumo ir teisės būti laikomam nekaltu pusiausvyra*“ (S. Bikelis) analizuojami naujausi pokyčiai modeliuojant pažangią priemonę organizuoto ir sunkaus nusikalstamumo ir korupcijos prevencijai - civilinį konfiskavimą. Tyrime išskiriamos ir nagrinėjamos civilinio konfiskavimo modelių apsaugos priemonės, kurios turėtų užtikrinti pusiausvyrą tarp nusikalstamu būdu įgytų pajamų susigrąžinimo veiksmingumo ir proporcingumo. Remiantis skirtingais išskiriamų apsaugos priemonių rinkiniais, civilinių konfiskavimo modelių įvairovė Europos nacionalinėse jurisdikcijose subendrinama į tris modelius ir aptariami pranašumai bei rizikos, kurias gali sukelti šiais modeliais pagrįstas reglamentavimas. Analizė papildoma Europos žmogaus teisių teismo vertinimais bylose, susijusiose su civilinio konfiskavimo reguliavimu, ir teisėkūros procese dalyvavusių praktikų išvalgomis apie Lietuvos civilinio konfiskavimo įstatymo projektą. Remiantis tyrimo rezultatais, daroma prielaida, jog kai kurie civilinio konfiskavimo modeliai gali kelti rimtą neproporcingų ar klaidingų sprendimų išieškoti turtą ir piktnaudžiavimo civilinio konfiskavimo procesu riziką. Tyrimo rezultatai aktualūs kuriant, diegiant ir tobulinant civilinio konfiskavimo institutus tiek Lietuvoje, tiek kitose valstybėse. Tyrimo rezultatai publikuoti 2020 m. straipsnyje, tarptautiniame žurnale, esančiame Scopus duomenų bazėje: Bikelis, S. (2020). Modeling the patterns of civil confiscation: balancing effectiveness, proportionality and the right to be presumed innocent. *Baltic Journal of Law & Politics*, 13(2), p. 24-48. doi: 10.2478/bjlp-2020-0010

Tyrimu „*Persekiojant nusikalstamą turtą: sužlugdyti lūkesčiai dėl neteisėto praturtėjimo kriminalizavimo Lietuvoje*“ (S. Bikelis) buvo siekiama išsiaiškinti, ar neteisėto praturtėjimo kriminalizavimas gali būti veiksminga ir gerai subalansuota priemonė prieš pelnymąsi iš sunkių nusikaltimų. Tyrime naudota normatyvinė neteisėto praturtėjimo kriminalizavimo sampratos analizė, ypač nekaltumo prezumpcijos požiūriu. Naudota Lietuvos atvejo analizė. Analizuojami visų 28 žinomų baudžiamųjų bylų duomenys apie neteisėtą praturtėjimą Lietuvoje 2015–2019 m. Tyrimo rezultatai leido padaryti išvadą, kad neteisėto praturtėjimo kriminalizavimas nėra veiksminga priemonė realizuojant užduotį, kuriai buvo sukurtas. Be to, pastangos įgyvendinti šį teisinį

instrumentą gali išbalansuoti neteisėtų turto susigrąžinimo priemonių sistemą ir trukdyti įgyvendinti kitas perspektyvias teisines priemones. Tyrimo rezultatai aktualūs praktikams ir politikos formuotojams tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu diegiant ir įgyvendinant neteisėto praturtėjimo kriminalizavimo ir kitus panašios teisinės prigimties instrumentus. Tyrimo rezultatai paskelbti straipsnyje žurnale, esančiame Scopus duomenų bazėje: Bikelis, S. (2021). Chasing criminal wealth: broken expectations for the criminalization of illicit enrichment in Lithuania. *Journal of Money Laundering, ahead-of-publishing*(ahead-of-publishing), p. 1-19.

Tyrimo „*Pakartotinis įtartinis turto kilmės vertinimas – pateisinama viešojo intereso apsaugos priemonė ar žmogaus teisių pažeidimas?*“ analizuojama teisiniame reguliavime užprogramuota į turto konfiskavimą nukreiptų teisinių įrankių konkurencijos problema, konkrečiai – pakartotinio turto tyrimo ir vertinimo galimybė naudojant skirtingus teisinius įrankius ir iš jos kylančios dilemos. Dilemas kelia tokiose situacijose konkuruojantys teisinio apibrėžtumo ir visuomenės saugumo užtikrinimo principai. Ir jei analogiškų savo teisine prigimtimi teisinių priemonių pakartotinis pritaikymo nesuderinamumas su teisinio apibrėžtumo principu kelia mažiau abejonių, tai situacijų, kai nenustačius neteisėtos turto kilmės baudžiamojo persekiojimo priemonėmis yra siekiama perspręsti turto kilmės klausimą kitokia tvarka, taikant valstybei palankesnes įrodinėjimo taisykles ir standartus, sprendimas yra labai nevienareikšmis. Tyrimo rezultatai aktualūs praktikams ir politikos formuojant tobulinant civilinio konfiskavimo teisinių instrumentų teisinį reguliavimą ir įgyvendinimą. Tyrimo rezultatų pagrindu parengtas straipsnis, kuris pateiktas recenzuojamam mokslo žurnalui „Kriminologijos studijos“.

Civilinio konfiskavimo tyrimų rezultatai buvo pristatyti pranešimuose mokslinėse ir žiniasklaidos priemonėse (žr. sąrašus žemiau).

Šių tyrimų autorius dr. S. Bikelis 2019-2020 metais intensyviai dalyvavo tobulinant Civilinio turto konfiskavimo įstatymo projektą (virš 20 susitikimų Seimo komitetų klausymuose ir komitetų posėdžiuose), kartu su teisėsaugos institucijų vadovybės atstovais, kitais ekspertais modeliuoti šio įstatymo veikimo principai, galimos konstitucinės ir praktinės problemos. Taip pat kaupta medžiaga tolimesniems šios srities tyrimams ir publikacijoms (įskaitant tarptautines). Šių tyrimų rezultatai buvo aktyviai pristatomi žiniasklaidoje.

Vartotojų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis tyrimu (S. Khatsernova, S. Bikelis) siekiama susistemintomis mokslinėmis žiniomis prisidėti prie vartotojų teisinės apsaugos sistemos tobulinimo bei sudaryti teisines prielaidas sąžiningai ir teisėtai rinkai bei jai ekonomikai vystytis užtikrinant vartotojų bei rinkos apsaugą nuo klastočių ir neteisėtai veikiančių (*per se* neteisėtą ekonominį pranašumą turinčių) rinkos dalyvių. Tyrimu vertinamas dabartinis teisinis reguliavimas ir aukštesniųjų teismų formuojama praktika, taikant BK 202, 204 straipsnius, atskleidžiami valstybės įsipareigojimai kylantys iš Konstitucijos ir jos doktrinos apsaugoti vartotojų interesus bei pateikiamos rekomendacijos dėl BK 202, 204 str. tobulinimo krypčių. Tyrimo rezultatų pagrindu rengiamas mokslo straipsnis, kurį planuojama publikuoti mokslo recenzuojamame mokslo leidinyje.

Reagavimo į nusikalstamą ir deviantinį elgesį sporto srityje tyrimai

Sukčiavimo šachmatų sporte drausminio reguliavimo tyrimo (S. Zaksaitė) nagrinėjamas naujausias šachmatų sporto reglamentavimas, daugiausia dėmesio skiriant apgaulės aspektams. Tyrimas atskleidė, kad šachmatų drausminė teisė yra palyginti neišsivysčiusi, palyginti su kitomis sporto šakomis. Kita vertus, tokio „neišsivystymo“ priežastimi gali būti tai, jog šachmatų valdymo organai dar neįvedė intervencinių taisyklių. Šios dvi sąveikaujančios perspektyvos suformuoja teisinių tyrimų, skirtų apsaugoti šachmatų bendruomenę nuo sukčiavimo, tikslą ir uždavinius, siūlant tinkamas drausmines priemones. Tyrimo daugiausia analizuojamos dvi apgaulės formos: kompiuterinis sukčiavimas ir susitarimas dėl varžybų rezultatų. Plati sukčiavimo samprata ir gana „jaunas“ teisinis reguliavimas nepakankamai ištirtame sporte reikalauja atlikti tarpdisciplininę analizę, todėl tyrimo taikomos sporto teisės, žmogaus teisių ir kriminologijos žinios.

Tyrimo rezultatų pagrindu parengtas straipsnis "Cheating in chess: a call for integrated disciplinary regulation". Straipsnis pateiktas mokslo žurnalui [Crime, Law and Social Change](https://www.springer.com/journal/10611) (<https://www.springer.com/journal/10611>), kuris yra įtrauktas į Scopus duomenų bazę.

Tyrimas *„Negarbingo elgesio, apgaulės ir sporto dvasios sąveika: inhaliatorių su beta-2 agonistais vartojimo dviprasmybės olimpinėse sporto šakose”* (S. Zaksaitė). Šiais laikais sportininkai yra priversti vartoti įvairius maisto papildus bei nuolat konsultuotis su dietologais ir sporto gydytojais. Tačiau egzistuoja ir kur kas dviprasmiškesnių būdų siekti sportinių aukštumų: tai tam tikrų draudžiamų preparatų vartojimas. Paprastai atitinkami preparatai išrašomi tik ligoniams, tačiau, kaip bebūtų normalu ar paradoksalu, sportininkai neretai tampa tokiais „ligoniais” tam, kad galėtų legaliai vartoti tai, kas draudžiama. Tyrimu siekiama išsiaiškinti tokio elgesio raišką, galimą naudą ir santykį su sporto sociologijos bei sporto teisės kategorijomis. Tyrimas atskleidė, jog draudžiamų preparatų vartojimas vis dar išlieka pilkojoje zonoje ir vis dar trūksta mokslinio tiriamojo žvilgsnio į inhaliatorius su beta-2 agonistais.

Tyrimo rezultatų pagrindu parengtas straipsnis „Negarbingo elgesio, apgaulės ir sporto dvasios sąveika: inhaliatorių su beta-2 agonistais vartojimo dviprasmybės olimpinėse sporto šakose”. Straipsnis pateiktas žurnalui *„Filosofija. Sociologija”*, kuris yra įtrauktas į Clativate analytics duomenų bazę.

Šių tyrimų autorė S. Zaksaitė tyrimų rezultatus aktyviai skleidė pranešimuose konferencijose ir kituose mokslo sklaidos renginiuose bei žiniasklaidos priemonėse.

Bausmių vykdymo sistemos veiksmingumo tyrimai (5.2.3 p.)

Šioje tyrimo kryptyje buvo atlikti tyrimai, susiję su įkalinimo sąlygomis, resocializacijos ir bausmės vykdymo priemonėmis bei probacijos ir bausmių, nesusijusių su laisvės atėmimu politikos tendencijomis.

Įkalinimo sąlygų tyrimai

Vykdamas tęstinį 2016-2018 m. programos tyrimą *„Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos”* (R. Vaičiūnienė, L. Jarutienė) buvo parengta ir publikuota monografija, kurioje apžvelgiamos ir apibendrinamos kalinimo sąlygos, sudarančios prielaidas įkalinimų asmenų socialinei integracijai. Jos empirinį pagrindą sudaro šios monografijos autorių atlikta Lietuvos įkalinimo įstaigose kalinių asmenų apklausa. Monografijoje apžvelgiami ir analizuojami esminiai į integraciją orientuoto įkalinimo komponentai, tiriamas jų teisinis reglamentavimas, taikymo praktika, pateikiami anksčiau atliktų empirinių tyrimų rezultatai, remiamasi įvairiomis nacionalinėmis ir užsienio autorių publikacijomis bei atliktais tyrimais, siekiant išryškinti ir apibendrinti esmines gyvenimo įkalinimo įstaigose realybės problemas Lietuvoje. Monografijoje analizuoti empiriniai duomenys atskleidžia daugelyje laisvės atėmimo bausmės vykdymo sričių esantį atotrūkį tarp įstatyminių reikalavimų ir esamos realybės. Kalinių iškeltos problemos leidžia manyti, kad esamomis sąlygomis vykdomas asmenų kalinimas tik atsitiktinai gali bent kažkiek prisidėti prie asmens socialinės integracijos (resocializacijos), nes šis procesas nėra sistemiškas, individualizuotas, planingas ir nuoseklus, nėra tinkamos infrastruktūros, o nuolatinė konfrontacija su personalu ir nepasitikėjimas toliau skatina nusikalstamą elgesį.

Tyrimo rezultatai publikuoti monografijoje (Sakalauskas G., Vaičiūnienė, Jarutienė L., Kalpokas V. Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos. Lietuvos teisės institutas, Vilnius, 2020 m. (30 a. l.) bei pristatyti mokslinėje konferencijoje (žr. sąrašą žemiau).

Tęsiant įkalinimo sąlygų tyrimus, ataskaitiniu laikotarpiu buvo tiriami *pažeidžiamų kalinių teisių apsaugos ir kardomojo kalinimo probleminiai aspektai*.

Pažeidžiamų kalinių teisių apsaugos (S. Nikartas, L. Jarutienė) aspektu buvo nagrinėjamos kultūrinės, teisinės ir organizacinės kliūtys, trukdančios efektyviai spręsti įsisenėjusias žmogaus teisių problemas Lietuvos įkalinimo įstaigose. Daugiausia dėmesio skiriama žmogaus teisių problemoms, tokioms kaip neigiamas nusikalstamos subkultūros poveikis, konkrečių pažeidžiamų kalinių grupių (kalinių, turinčių priklausomybes nuo narkotinių medžiagų, psichikos sutrikimų ir negalių, nuteistųjų iki gyvos galvos) teisėms ir kalinių teisei palaikyti ryšį su artimaisiais. Šie aspektai buvo pasirinkti atsižvelgiant į žmogaus teisių problemas Lietuvos kalėjimuose, išryškėjusius moksliniuose tyrimuose, Europos Žmogaus Teisių Teismo ir nacionalinių teismų sprendimus, Europos kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio ar bausmės prevencijos komiteto pranešimus ir nacionalinės žmogaus teisių institucijos ir organizacijos. Tyrimų rezultatų pagrindu yra parengta

ir knygų sudarytojams pateiktas skyrius, kurį planuojama publikuoti knygoje prestižinėje leidyklose (Springer): Nikartas S., Jarutienė L. *The Dignity of Punishment: Vulnerable Prisoners' Rights in Lithuania*.

Kardomojo kalinimo tyrime (S. Bikelis) analizuojama kardamosios priemonės-suėmimo taikymo ikiteisminiame tyrime praktika, ypač daug dėmesio skiriant teisinės kultūros ypatumams ir pokyčiams Lietuvoje. Pateikiama išgryninta suėmimų taikymo statistinė dinamika, apžvelgiamos objektyvios aplinkybės, galėjusios per tiriamąjį laikotarpį (2004-2020) sudaryti prielaidas teisinės kultūros pokyčiams ir parodomi konkretūs teisinės kultūros taikant suėmimą ypatumai bei jų raida. Galiausiai Lietuvos situacija pateikiama Europos valstybių kontekste, kuris rodo, kad nepaisant ženklaus poslinkio europinių standartų įgyvendinimo link, Lietuvoje dar lieka nemažai erdvės teisinės kultūros taikant kardomasias priemones plėtočiai. Tyrimo pagrindu yra parengtas ir leidybai pateiktas skyrius anglų kalba knygoje, kuris bus leidžiamas prestižinėje leidykloje: Bikelis S. *Pre-trial detention in Lithuania – transition in legal culture and trends in pre-trial detention*. In: Morgenstern Ch., Hammerschick W., Rogan M. (ed) *A means of last resort? European Perspectives on pre-trial detention*.

Resocializacijos priemonių tyrimai

Atliktas *smurtautojui taikomų elgesio korekcinų priemonių tyrimas (R. Uscila)*, kuriuo buvo analizuota probacijos tarnyboje įgyvendinamos intervencinės smurtinio elgesio korekcinės programos taikymo praktika, pateiktas esamos situacijos vertinimas bei rekomendacijos dėl darbo su smurtautojais veiklos tobulinimo. Tyrime buvo analizuojami 2015 – 2018 metų Kalėjimo departamento surinkti statistiniai duomenys dėl smurtinių elgesį keičiančių programų taikymo, pateikiamas esamos situacijos vertinimas ir kriminologinės išvalgos. Atlikta analizė parodė, kad pasigendama nuoseklios Intervencinės smurtinių elgesį keičiančios programos smurtautojams stebėsenos, sisteminės analizės. Praktiškai apsiribojama negausiu statistinių duomenų įvertinimu, kiek ir kokia apimtimi programos taikomos, giluminio – sisteminio vertinimo pasigendama. Siekiant užsitikrinti nagrinėjamos programos įgyvendinimo kokybę būtina: visos šalies mastu kartotinais įvertinti programos taikymo metodikos (praktinio vadovo, pagalbinių priemonių) pakankumą, atlikti tiek programos dalyvių, tiek vedėjų vertinimą. Tyrimo rezultatai pristatyti tarptautinėje mokslo konferencijoje (žr. sąrašą žemiau) bei publikuoti mokslo straipsnyje (Uscila R. *Smurtautojui taikomų elgesio korekcinų priemonių analizė*. Straipsnis mokslo straipsnių rinkinyje "Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika". MRU, 2019)

Tyrimu „*Dinaminės apsaugos koncepcija laisvės atėmimo vietose*“ (R. Uscila) siekiama identifikuoti dinaminės apsaugos teisinio reguliavimo trūkumus, taip pat praktines taikymo problemas, conceptualiai apibrėžti šį modelį ir pateikti pasiūlymus dėl efektyvesnio minėto instituto taikymo praktikoje. Tyrime analizuojama Lietuvos ir užsienio šalių dinaminės apsaugos taikymo praktika, bei atliktas empirinis tyrimas, kuriuo siekiama atskleisti teisinio reguliavimo ir organizacines dinaminės apsaugos taikymo problemas. Tyrimo rezultatų pagrindu suformuluoti siūlymai bausmių vykdymo politiką formuojančioms ir įgyvendinančioms institucijoms dėl dinaminės apsaugos diegimo ir plėtojimo Lietuvos bausmių vykdymo sistemoje. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo studijoje ir straipsnyje, recenzuojamame leidinyje: Uscila R. *Dinaminio saugumo koncepcija laisvės atėmimo vietose*. Mokslo studija. Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2020. 81 p.; Uscila R. *Nuteistųjų dinaminė priežiūra bausmių vykdymo sistemoje*. Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika 16 [sudarytojai Gabrielė Juodkaitė-Granskienė, Giedrius Mozūraitis; mokslo-redakcinis komitetas: Henryk Malewski (pirmininkas) ir kt.] Lietuvos teismo ekspertizės centras, Lietuvos kriminalistų draugija. – Vilnius, 2020. 520: 493-506. ISBN 978-9986-555-48-3.)

Probacijos ir bausmių, nesusijusių su laisvės atėmimu politikos veiksmingumo tyrimai

Buvo atliktas tęstinis tyrimas, kuriame nagrinėjamas *probacijos ir kitų bausmių, nesusijusių su laisvės atėmimu alternatyvumo laisvės atėmimo bausmei aspektai (S. Nikartas)*. Vienas šių bausmių tikslų (baudžiamosios politikos kontekstu), kuris taip pat vertintinas kaip bausmių politikos veiksmingumo indikatorius, yra mažinti laisvės atėmimo bausmės taikymą, dažniau taikant probaciją ar kitas, su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes. Tyrime keliamas klausimas, ar šios bausmės yra reali laisvės atėmimo bausmės alternatyva, ir, ar šių bausmių

dažnesnis taikymas realiai mažina asmenų, atliekančių laisvės atėmimo bausmę skaičių. Tyrimu prieita išvados, kad, tiek Lietuvoje, tiek daugumoje Europos valstybių, probacija ir kitos bausmės, nesusijusios su laisvės atėmimu, labiau papildo laisvės atėmimo bausmę ir tokiu būdu išplečia baudžiamąją kontrolę visuomenėje, o ne mažina laisvės atėmimo bausmių taikymą. Tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad tiek Lietuvos, tiek daugelio užsienio valstybių probacijos ir kitų, bausmių, nesusijusių su laisvės atėmimu sistemos nėra veiksmingos įkalinimo mažinimo tikslo kontekstu. Todėl svarbu tobulinti bausmių sistemas, numatant priemones, kurios būtų reali alternatyva laisvės atėmimui. Tyrimo rezultatai paskelbti skyriuje knygoje, išleistoje prestižinėje leidykloje: Nikartas S. Community Sanctions: a real alternative to imprisonment or expansion of punishment? The case of Lithuania. [moksł.red. Emil W. Plywaczewski, Diana Dajuowicz-Piesiecka, Emilija Jurgielewicz-Delegacz] Wolters Kluwer, Warszawa, 2020.)

Bausmių vykdymo sistemų privatizavimo Rytų Europos regione tyrime (S. Nikartas) analizuojamos bausmių vykdymo (įkalinimo, elektroninio) stebėjimo privatizavimo tendencijos ir praktikos Rytų Europos regiono valstybėse. Tyrimas atskleidė, kad nepaisant buvusio entuziazmo įkalinimo sistemų privatizavimas vyksta vangiai, tačiau pastaraisiais metais vyksta sparti elektroninio stebėjimo sistemų, kurias valstybėms parduoda privačios kompanijos plėtra. Tyrime nagrinėjamos galimos šių privatizavimo procesų problemos ir galima žala bausmių vykdymo principams ir nuteistųjų teisėms. Tyrimo rezultatų pagrindu publikuotas skyrius knygoje, išleistoje prestižinėje leidykloje (Nikartas S. Privatization of criminal justice in Eastern Europe. Criminal Justice and Privatisation. Key Issues and Debates. [Edited by Philip Bean]. Routledge, 2020, p. 215–230.

Kitų BRP priemonių veiksmingumo tyrimai

Įgyvendinant programą rémuose bei tęsiant 2016-2018 programos tyrimus taip pat buvo tiriami kiti svarbūs BRP veiksmingumo aspektai.

Kriminalinės žvalgybos duomenų panaudojimo baudžiamajame procese tyrimu (T. Rudzkis) taikant dokumentų analizės metodą, buvo nagrinėtos žvalgybos informacijos panaudojimo baudžiamajame procese 2015 m. paplitimo tendencijos. Apibendrinančios išvados suformuluotos išnagrinėjus patogiosios atrankos būdu atrinktas 325 baudžiamąsias bylas, kurias pirmąja instancija nagrinėjo Vilniaus apygardos teismas ir kuriose nuosprendžiai įsiteisėjo 2015 metais. Analizės duomenys atskleidė, jog 2015 m. pasireiškė nepagrįstai didelė neatitiktis tarp sankcionuotų kriminalinės žvalgybos veiksmų (priemonių, metodų) skaičiaus ir jų pagrindu gautų duomenų atspindėjimo baudžiamosiose bylose. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje (Panomariovas A., Rudzkis T. Kriminalinės žvalgybos duomenų panaudojimo baudžiamajame procese problemos. Teisės problemos. 2019. Nr. 2 (89)).

Kriminalinės žvalgybos metu surinktos informacijos pripažinimo įrodymais teisinio reguliavimo ir taikymo problemų tyrimu (G. Skripkutė) siekiama išanalizuoti kriminalinės žvalgybos metu surinktų duomenų pripažinimo įrodymais procesą, akcentuojant šiems duomenims keliamus kriterijus, suformuotus kasacinio teismo praktikoje. Tyrimu (1) atskleidžiami teisinio ir faktinio pagrindo kriminalinės žvalgybos veiksmams atlikti samprata žmogaus teisės į privatų gyvenimą kontekste ir nagrinėjami šių pagrindų nustatymo ypatumai bei reikalavimai teismų praktikoje; (2) nagrinėjami tinkamo kriminalinės žvalgybos subjektų pareigų vykdymo renkant duomenis ir pripažįstant juos įrodymais baudžiamajame procese klausimus, ypatingą dėmesį skiriant techninių priemonių panaudojimui kriminalinės žvalgybos tyrimo metu; (3) analizuojami teismų pareigos tikrinti kriminalinės žvalgybos duomenis įgyvendinimo aspektai. Tyrimas aktualus tobulinant teismų ir kriminalinės žvalgybos subjektų praktiką pripažįstant kriminalinės žvalgybos duomenis įrodymais baudžiamajame procese. Tyrimo rezultatų pagrindu parengtas straipsnis „Kriminalinės žvalgybos metu surinktos informacijos pripažinimas įrodymais“, kuris pateiktas recenzuojamam mokslo žurnalui „Kriminologijos studijos“

Procedūrinio teisingumo aspektų tiriant nusikalstamas veikas teisme tyrimu (M. Girdauskas), remiantis tarptautinių dokumentų, nacionalinių teisės aktų bei Europos žmogaus teisių teismo ir nacionalinių teismų praktikos analize, siekta atskleisti procedūrinio teisingumo standartus, kurių svarbu laikytis tais atvejais, kai keičiamas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas. Buvo analizuojami atvejai, kada proceso dalyviai turėtų būti iš anksto įspėjami apie tai, kad nuosprendžiu kaltinamasis gali būti pripažintas kaltu pagal kitą baudžiamąjį įstatymą, ir sudaromos papildomos galimybės pasirengti gynybai, pateikti naujus įrodymus bei argumentus, o tokių procedūrinių standartų nesilaikymas pripažintinas esminiu baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimu, dėl kurio teismo nuosprendis ir tuo pačiu inkriminuojamos nusikalstamos veikos tyrimo teisme rezultatai turi būti nepripažįstami teisėtais, teisminis įrodymų tyrimas turi būti atliekamas iš naujo. Tyrimo rezultatų pagrindu buvo pateikti siūlymai dėl procedūrinių standartų įtvirtinimo teisės aktuose ir aiškinimo teismų praktikoje. Tyrimo rezultatai pristatyti pranešimu tarptautinėje mokslinėje konferencijoje (žr. sąrašą žemiau) bei publikuoti mokslo straipsnyje (*Girdauskas M. Procedūrinio teisingumo aspektai tiriant nusikalstamas veikas teisme. Straipsnis mokslo straipsnių rinkinyje „Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“*, MRU, 2019. p. 343-361).

Bylos nutraukimo nuosprendžiu ir nekaltumo prezumpcijos probleminių aspektų tarptautinės ir konstitucinės teisės kontekste tyrimu (M. Girdauskas) analizuojamos teisės moksle ir praktikoje kylančios problemos dėl teismų nuosprendžių, kuriais nutraukiamos baudžiamosios bylos, formuluočių suderinamumo su nekaltumo prezumpcija, galimybių tokius sprendimus priimant suėjus patraukimo baudžiamajon atsakomybėn senaties terminui konstatuoti, kad asmuo padarė nusikalstamą veiką, ir patenkinti civilinius ieškinius, taip pat galimybių priteisti žalos atlyginimą, kai byla nutraukiama atleidžiant nuo baudžiamosios atsakomybės. Atliekamas tarptautinės, Europos Sąjungos ir konstitucinės teisės nuostatų šiais klausimais tyrimas ir atskleidžiami galimi kitokio jų aiškinimo pagrindai. Tyrimo rezultatai publikuoti mokslo straipsnyje recenzuojamame mokslo žurnale, esančiame tarptautinėse duomenų bazėse (TDB): Girdauskas, Mindaugas. Bylos nutraukimas nuosprendžiu ir nekaltumo prezumpcija: probleminiai aspektai tarptautinės ir konstitucinės teisės kontekste. *Teisės problemos*, 2020 Nr.1 (99). 27-57. ISSN 2351-6364 (online).

Teisinės pagalbos baudžiamajame procese kokybės ir veiksmingumo standartų tyrimu (S. Nikartas, A. Limantė, L. Totoraitis), remiantis tarptautinių ir nacionalinių teisės aktų, Europos žmogaus teisių teismo jurisprudencijos, gerosios valstybių praktikos, bei atliktų empirinių tyrimų (interviu su ekspertais, teisinės pagalbos gavėjais) analize, siekiama atskleisti teisinės pagalbos kokybės baudžiamajame procese kokybės standartus bei pateikti rekomendacijas dėl teisinės pagalbos kokybės užtikrinimo. Teisinė pagalba baudžiamajame procese – tai pozityvioji reagavimo į nusikalstamas veikas priemonė, - ja pirmiausia siekiama užtikrinti veiksmingą pažeidžiamų asmenų, padariusių nusikalstamas veikas, gynybą ir teisingą procesą. Tyrime daugiausia dėmesio skirta šiems aspektams: tarptautinių teisinės pagalbos ir Europos Žmogaus teisių teismo standartų analizei ir aiškinimui, gerosios praktikos teisinės pagalbos kokybės standartams baudžiamajame procese bei teisinės pagalbos kokybės vertinimo prielaidoms ir kriterijams identifikuoti. Tyrimo rezultatu pagrindu pateikti siūlymai ir rekomendacijos valstybėms ES narėms, dėl teisinės pagalbos kokybės baudžiamajame procese tobulinimo ir veiksmingumo didinimo. Tyrimo rezultatų pagrindu parengta monografija, kuri ruošiama leidybai.

4. PUBLIKUOTI MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATAI

Tarptautinės publikacijos leidiniuose, įtrauktuose į tarptautiniu mastu pripažintas duomenų bazes (SCOPUS, IF) arba skyriai knygose, išleistose prestižinėse leidyklose

1. Nikartas S. Community Sanctions: a real alternative to imprisonment or expansion of punishment? The case of Lithuania.[moksl.red. Emil W.Plywaczewski, Diana Dajuowicz-Piesiecka, Emilija Jurgielewicz-Delegacz] Wolters Kluwer, Warszawa, 2020. p. 501-514. ISBN 978-83-8187-015-3.
2. Nikartas S., Vaičiūnienė R. Rinkevičiūtė G. (2020) Probation officers' discretionary decisions in responding to probation violations: The case of Lithuania. Probation Journal, T. 68 No. 1, p. 28-46.
3. Uscila R. Domestic Violence: The Situation Assessment of Crimes Victims with Disabilities. Smurtas artimoje aplinkoje: negalią turinčių nukentėjusių situacijos įvertinimas. Pedagogika / Pedagogy 2020, t. 138, Nr. 2, p. 175–192.
4. Nikartas S. Privatization of criminal justice in Eastern Europe. Criminal Justice and Privatisation. Key Issues and Debates. [Edited by Philip Bean]. Routledge, 2020, p. 215–230.
5. Bikelis S. (2021). Chasing criminal wealth: broken expectations for the criminalization of illicit enrichment in Lithuania. Journal of Money Laundering, ahead-of-publishing(ahead-of-publishing), p. 1-19.
6. Bikelis S. (2020). Modeling the patterns of civil confiscation: balancing effectiveness, proportionality and the right to be presumed innocent. Baltic Journal of Law & Politics, 13(2), p. 24-48. doi: 10.2478/bjlp-2020-0010
7. Nikartas S., Paliuka., J. Tereškinas A. Policininkas ar socialinis darbuotojas: probacijos pareigūnų profesinių vaidmenų tyrimas. Filosofija. Sociologija. 2021. T. 32. Nr. 2, p. 126–132.

Monografijos ir mokslo studijos

1. Sakalauskas G., Vaičiūnienė, Jarutienė L., Kalpokas V. Kalnimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos. Lietuvos teisės institutas, Vilnius, 2019 m. (30 a. l.).
2. Uscila, Rokas. Dinaminio saugumo koncepcija laisvės atėmimo vietose. Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2020. 81 p.
3. Lankauskas, Mindaugas. Kanapių naudojimas medicininiais tikslais: Lietuvos ir užsienio valstybių teisinio reguliavimo ypatumai, iššūkiai ir perspektyvos. [monografija] Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2020. 139 p. eISBN 978-9986-704-70-6
4. Limantė A., Nikartas S., Jočienė D., Totoraitis L. Veiksmingos teisinės pagalbos link: tarptautiniai teisiniai ir praktikos standartai. [monografija] Vilnius: Lietuvos teisės institutas, 2020. P.181. eISBN 978-9986-704-69-0

Mokslo straipsniai periodiniuose recenzuojamuose mokslo leidiniuose, įtraukti į tarptautines duomenų bazes

1. Bikelis S. Nusikaltimo padarymo priemonių konfiksavimo problematika bylose dėl neatsargių nusikaltimų. Teisės problemos, 2019, Nr. 1 (97). ISSN 1392-1592 (online).
2. Bikelis S., Nauburaitis D. Įstatymo taikymo atgal dilema ir civilinio turto konfiskavimo atvejis. Teisės problemos, 2019, Nr. 2 (98). ISSN 2351-6364 (online).
3. Nikartas S. Probacijos pareigūno individualus indėlis siekiant probacijos tikslų: empirinio tyrimo rezultatai. Teisės problemos, 2019 Nr. 1 (97). ISSN 1392-1592 (online).
4. Pranka D. Baudžiamosios atsakomybės už neteisėtą disponavimą narkotinėmis ar psichotropinėmis medžiagomis praktinės problemos ir teisinio reguliavimo trūkumai“ Teisės problemos, 2019. Nr. 2 (98), ISSN 2351-6364 (online). P.27-57.
5. Rudzkis T., Panomariovas A. Kriminalinės žvalgybos duomenų panaudojimo baudžiamajame procese problemos. Teisės problemos, 2019. Nr. 2 (98). p. 97-107. ISSN 2351-6364 (online).
6. Girdauskas, Mindaugas. Bylos nutraukimas nuosprendžiu ir nekaltumo prezumpcija: probleminiai aspektai tarptautinės ir konstitucinės teisės kontekste. Teisės problemos, 2020 Nr.1 (99). 27-57. ISSN 2351-6364 (online).

7. Pranka D. Teisingos bausmės beiėškant: Ŗvelnesnės bausmės skyrimas uŖ neteisėtą disponavimą dideliu ar labai dideliu narkotinių ar psichotropinių medŖiagų kiekiu. Teisės problemos, 2020. Nr. 1 (99). 58-84. ISSN 2351-6364 (online).

Mokslu straipsniai recenzuojamuose mokslu leidiniuose

1. Girduaskas M. Procedūrinio teisingumo aspektai tiriant nusikalstamas veikas teisme. Straipsnis recenzuojamame mokslu straipsnių rinkinyje „Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“, MRU, 2019. p. 343-361 ISBN: 978-99-8655-546-9.
2. Uscila R. Smurtautojui taikomų elgesio korekcinų priemonų analizė. Straipsnis recenzuojamame mokslu straipsnių rinkinyje „Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“. MRU, 2019 ISBN: ISBN: 978-99-8655-546-9.
3. Uscila R. Nuteistųjų dinaminė prieŖiūra bausmių vykdymo sistemoje. Kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika 16 [sudarytojai Juodkaitė-Granskienė G., Mozūraitis G.,] Lietuvos teismo ekspertizės centras, Lietuvos kriminalistų draugija. – Vilnius, 2020. 520: 493-506. ISBN 978-9986-555-48-3.

Publikacijos nerenzuojamuose mokslu sklaidos leidiniuose

1. Bikelis S. Dėl valstybės baudžiamosios politikos Ŗvelninimo. Teisės e-aktualijos. 2019. Nr. 2.
2. Bikelis S. Dėl neteisėto praturtėjimo prevencijos įstatymo ir Baudžiamojo kodekso 189(1) straipsnio pakeitimo projekto Nr. 18-12904. Teisės e-aktualijos. 2019. Nr. 2.
3. Nikartas S. Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 310 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-998(2). Teisės e-aktualijos. 2019. Nr. 2.
4. Lankauskas M. Nuomonė dėl dirbančiųjų nuteistųjų darbo skaičiavimo ir socialinio draudimo. Teisės e-aktualijos. 2019. Nr. 1.
5. Nikartas S., Bikelis S. Dėl įstatymų projektų Nr. 18-12583-12589 suderinimo. Teisės e-aktualijos. 2019. Nr. 1.
6. Nikartas S., Bikelis S. Dėl nuomonės pateikimo konstitucinės justicijos byloje Nr. 14-A/2019. Teisės e-aktualijos. 2020. Nr. 1.
7. Bikelis S., Nikartas S. Nuomonė dėl įstatymų projektų Nr. XIIP-5148 ir XIIP-5171. Teisės e-aktualijos. 2020. Nr. 1.
8. Bikelis S. Nuomonė apie įstatymų projektus Nr. XIVP-96 IR XIVP-95. Teisės e-aktualijos. 2020. Nr. 1.

5. REZULTATŲ SKLAIDA

Mokslinės konferencijos, seminarai, apskrito stalo diskusijos

1. Mokslinė konferencija-monografijos pristatymas „Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos“, 2019m. gruodŖio 12 d. Vilniaus universitetas.
2. Mokslinė-praktinė (online) konferencija „Baudžiamųjų įstatymų (ne)kokybė ir Ŗmogaus teisės“ 2021 m. geguŖės 28 d. Organizuota kartu su Mykolo Romerio universitetu ir Vytauto DidŖiojo universitetu.

PraneŖimai tarptautinėse mokslu konferencijose/seminaruose

1. S.Bikelis „Eight Years of Criminalization of Illicit Enrichment: The Lithuanian Experience“. Tarptautinėje mokslinėje XXXII Baltijos kriminologų konferencijoje "Social control over crime: what to do?" 2019 m. birŖelio 20-23 d. Sankt Peterburge (Rusija).

2. M. Lankauskas „Let's talk about drugs: changing attitude towards cannabis in Lithuanian mass-media". Tarptautinėje mokslinėje XXXII Baltijos kriminologų konferencijoje "Social control over crime: what to do?" 2019 m. birželio 20-23 d. Sankt Peterburge (Rusija).
3. S. Nikartas „Probation officers decision making in the context of the strict and punitive environment: the case of Lithuania“. Tarptautinėje Europos kriminologų draugijos bendruomeninių bausmių ir priemonių darbo grupės mokslinėje konferencijoje. 2019 m. kovo 22 d. Kembridžas (Jungtinė Karalystė).
4. S. Nikartas „Tools and criteria for measuring legal aid quality“. Tarptautiniame seminare "Implementation of Quality Standards in Legal Aid System". 2020 m. lapkričio 27 d. Vilniuje, Teisingumo ministerijoje.
5. I. Michailovič, R. Vaičiūnienė „Towards the effective cooperation between police and other stakeholders: model for identification, support and prevention of domestic violence“. CEP-EuroPris expert group meeting on "Domestic violence in prison and probation" 2019 m. kovo 7-8 d., Vilnius, Lietuva.
6. R. Uscila „Intervencinė smurtinių elgesį keičianti programa, jos taikymas Lietuvoje: praktiniai ir teoriniai aspektai“ [„Intervention program for changing of violent behaviour, its application in Lithuania: practical and theoretical aspects“]. XV-ajame tarptautiniame kongrese „kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“ 2019 m. m. rugsėjo 19-21 d. Kaune.
7. M. Girdauskas. „Procedūrinio teisingumo aspektai tiriant nusikalstamas veikas teisme. [Aspects of procedural justice of investigation of criminal offences in court.] XV-ajame tarptautiniame kongrese „kriminalistika ir teismo ekspertologija: mokslas, studijos, praktika“ 2019 m. m. rugsėjo 19-21 d. Kaune.
8. 2020 m. rugsėjo 11 d. Rūta Vaičiūnienė kartu su Artūru Tereškinu dalyvavo 20-ojoje kasmetinėje Europos kriminologų asociacijos (angl. European Society of Criminology) tarptautinėje 2 dienų konferencijoje bei skaitė bendrą pranešimą „Defeminised criminal justice: female offenders' crimes and penalties in Lithuania“. Nuotolinis. Plačiau – <https://eurocrim2020.com/>;
9. 2020 m. rugsėjo 11 d. Simonas Nikartas dalyvavo 20-ojoje kasmetinėje Europos kriminologų asociacijos (angl. European Society of Criminology) tarptautinėje 2 dienų konferencijoje bei skaitė pranešimą „Women experiences serving community sanctions in Lithuania: first results of qualitative research“. Nuotolinis. Plačiau – <https://eurocrim2020.com/>;
10. 2020 m. lapkričio 25 d. Salomėja Zaksaitė dalyvavo Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto organizuotoje tarpvalstybinio masto 2 dienų konferencijoje „The history of violence against women: from theoretical to empirical perspectives“ (liet. Smurto prieš moteris istorija: nuo teorinės iki empirinės perspektyvos) ir skaitė pranešimą „Sexual harassment and abuse in sport“ (liet. Seksualinis priekabiavimas ir piktnaudžiavimas sporte). Nuotolinis. Plačiau – <https://teise.org/lt/20201130-2/>;
11. 2020 m. gruodžio 5 d. Salomėja Zaksaitė dalyvavo ChessTech su partneriais organizuotoje tarpvalstybinio masto 2 dienų konferencijoje ir skaitė pranešimą „Best Practices in Anti-Cheating“ (liet. Geroji kovos prieš sukčiavimą praktika). Nuotolinis. Plačiau – <https://en.chessbase.com/post/chesstech-conference-2020>;

Pranešimai nacionalinėse konferencijose, seminaruose, apskrito mokslo konferencijose, seminaruose

12. M. Lankauskas „Socialinių mokslų tyrimai apie kanapes: rekreacija ir kriminalizacija“. Skaitytas NTAKD organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Kanapės: sumeluota ir nesumeluota tiesa“. 2019 m. balandžio 1 d. Menų fabrike „Loftas“ (Vilnius).
13. M. Lankauskas „Narkotikų baimės Lietuvos žiniasklaidoje“. Lietuvos kriminologų asociacijos ir VU FSF organizuotoje konferencijoje „Nusikaltimų baimė: prigimtis, padariniai ir sprendimai“. 2019 m. balandžio 5 d. Vilniaus universitete (Vilnius).

14. M. Lankauskas „Narkotikų baimės eskalacija naujų psichoaktyvių medžiagų kontekste“ VU organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Narcomap“. 2019 m. balandžio 16 d., Vilniaus universitetas (Vilnius).
15. S. Bikelis „Civilinio turto konfiskavimo teisinio reguliavimo tikslingumo Lietuvoje klausimai“ Vilniaus universiteto Teisės fakulteto konferencijoje „Civilinis turto konfiskavimas Lietuvoje: žingsnis pirmyn ar atgal?“ 2019 m. spalio 1 d. Vilniaus universitete (Vilnius).
16. R.Vaičiūnienė „Socialinės rehabilitacijos įgyvendinimui palankios aplinkos kūrimo būtinosios sąlygos“ Mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Resocializacijos proceso tobulinimo galimybės laisvės atėmimo vietų įstaigose“. 2019 m. lapkričio 28 d. Kėdainiuose.
17. R.Vaičiūnienė „Kalinių socialinė integracija: teorija ir realybė“. Knygos pristatymo konferencijoje „Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos“. 2019 m. gruodžio 12 d. Vilniaus universitete (Vilnius).
18. R.Vaičiūnienė, Viešojo paskaita „Veiksmingo laisvės atėmimo bausmės vykdymo kryptys: įkalinimo įstaigų modernizavimas ir kalinių socialinė integracija“. 2019 m. gruodžio 19 d. Lietuvos teisės institute (Vilnius).
19. L. Jarutienė „Kalinių sveikatos ir psichologinės problemos“. Knygos pristatymo konferencijoje „Kalinimo sąlygos ir kalinių socialinės integracijos prielaidos“. 2019 m. gruodžio 12 d. Vilniaus universitete (Vilnius).
20. R.Uscila „Dinaminės priežiūros įgyvendinimo trukdžiai, ką galime pakeisti?“ Mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Resocializacijos proceso tobulinimo galimybės laisvės atėmimo vietų įstaigose“. 2019 m. lapkričio 28 d. Kėdainiuose.
21. 2020 m. vasario 6 d. Rokas Uscila dalyvavo LR Seimo kartu su Mykolo Romerio universitetu, Lietuvos Mediatorių Rūmais ir VšĮ „Biuru Pactum“ organizuotoje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Privalomoji mediacija – iššūkiai ir galimybės“ ir skaitė pranešimą „Mediatorių kvalifikacinis egzaminas: kodėl jo taip bijome?“. Lietuvos Respublikos Seimas, Vilnius (Lietuva). Plačiau – <https://vgtpt.lrv.lt/lt/naujienos/kvietimas-dalyvauti-mokslineje-praktineje-konferencijoje-privalomoji-mediacija-issukiai-ir-galimybes>;
22. 2020 m. spalio 22 d. Rūta Vaičiūnienė dalyvavo Vilniaus kolegijos organizuotoje tarpvalstybinio masto 2 dienų konferencijoje „Tėvystė įkalinimo vietoje: ribos ir galimybės“ ir skaitė pranešimą „Moterų ir vyrų nusikalstamo elgesio tendencijos ir lyties pagrindu diferencijuotų resocializacijos priemonių taikymo galimybės“. Nuotolinis. Plačiau – <https://www.viko.lt/tarptautine-moksline-konferencija-tevyste-ikalinimo-vietose-ribos-ir-galimybes/>;
23. 2020 m. lapkričio 26 d. Salomėja Zaksaitė dalyvavo Europos studentų teisininkų asociacijos (angl. The European Law Students' Association, ELSA) Lietuvos grupės Vilniaus filialo organizuotoje konferencijoje-diskusijoje „Sporto teisė: sutartos rungtynės“. Nuotolinis. Plačiau – <https://en.chessbase.com/post/chesstech-conference-2020>;
24. S. Bikelis „Pakartotinis turto tyrimas po turto tyrimo baudžiamajame procese – leistina ar draustina?“ Mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Baudžiamųjų įstatymų (ne)kokybė ir žmogaus teisės“ 2021 m. gegužės 28 d. Nuotoliniu būdu.
25. D. Pranka Mediko klaidos kaina – baudžiamosios atsakomybės klausimai EŽTT jurisprudencijos kontekste. Mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Baudžiamųjų įstatymų (ne)kokybė ir žmogaus teisės“ 2021 m. gegužės 28 d. Nuotoliniu būdu.

Tyrimų rezultatų sklaida žiniasklaidoje

1. S.Nikartas. Interviu apie probaciją radijuje „Start FM“, transliacija 2019-05-30 ir 2019-06-06
2. Skirmantas Bikelis: Ar narkotikų kontrabanda – nusikaltimas verslo tvarkai? 15min.lt <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/komentarai/skirmantas-bikelis-ar-narkotiku-kontrabanda-nusikaltimas-verslo-tvarkai-500-1088864>
3. <http://www.teise.pro/index.php/2019/01/17/s-bikelis-ar-narkotiku-kontrabanda-nusikaltimas-verslo-tvarkai/>
4. Mindaugas Lankauskas Interviu portalui alfa.lt, publikuotas 2019 m. kovo 29 d.: <https://www.alfa.lt/straipsnis/50377909/jungtines-tautos-rekomenduoja-dekriminalizuoti-narkotiku-vartojima-kur-pasuks-lietuva>

5. Mindaugas Lankauskas: interviu, 2019 m. balandžio 4 d. publikuotas „Lietuvos žiniuose“: <https://www.lzinios.lt/lietuva/kriminologas-uz-pasidalijima-kanapiu-suktine-ilgi-metai-kalejimo/285063>;
6. Mindaugas Lankauskas interviu, 2019 m. balandžio 7 d. publikuotas portale delfi.lt: <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/labiausiai-paplites-narkotikas-lietuvoje-nors-ir-ne-mirtinas-bet-silpneja-atmintis-prasteja-rezultatai.d?id=80772339>.
7. Mindaugas Lankauskas interviu, išspausdintas 2019 m. balandžio 19 d. portale alfa.lt: https://www.alfa.lt/straipsnis/50386309/kiem-nekaltas-populiariausias-narkotikas-lietuvoje?fbclid=IwAR1rsguR4E2YbZ6P8BNeN4zkay1wg2TISKkUBVEEr7qVh12Nq_6dF1QBN0s
8. Proporcingumui išlaikyti – švelnesnės bausmės. 2019.05.13, Lietuvos teisės instituto mokslininkas dr. Skirmantas Bikelis <http://www.infolex.lt/portal/start.asp?act=news&Tema=1&Str=66250>
9. S.Bikelis. Spaudos konferencija Seime Dėl Turto konfiskavimo įstatymo; video transliacija, publikacijos BNS, LRT, diena.lt // <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/1122486/seimo-komitetasiu-ol-leisti-konfiskuoti-ir-pries-desimtmeti-neteisetai-igyta-turta>
10. Dr. S. Bikelio komentaras straipsnyje „Skirmantas Bikelis. Ar būtų pateisinama civilinį turto konfiskavimą taikyti atgal laiko atžvilgiu?“, kuriame aptariama civilinio turto konfiskavimo įstatymo taikymo atgal galimybė (lietuvių k.). Straipsnis publikuotas lrt.lt ir delfi.lt naujienų svetainėse. https://www.lrt.lt/naujienos/pozicija/679/1135019/skirmantas-bikelis-ar-butu-pateisinama-civilini-turto-konfiskavima-taikyti-atgal-laiko-atzvilgiu?fbclid=IwAR3CqwsS7DdsKwzdQM7JNjzLOeOzrXBoJpSg_0M7H9mDkCeGPnriFIDsDhY; <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/skirmantas-bikelis-ar-butu-pateisinama-civilini-turto-konfiskavima-taikyti-atgal-laiko-atzvilgiu.d?id=83314665>
11. Straipsnis naujienų portale „Delfi.lt“ apie planuojamą prezidento G. Nausėdos patarėjų vizitą pas parlamentarą Vytautą Baką, kuris siūlėsi jiems paaiškinti argumentus, skatinančius patvirtinti Civilinio turto konfiskavimo įstatymą. Tekste pateikiamas ir išsamus dr. S. Bikelio komentaras dėl galimybių šį įstatymą pritaikyti prieš beveik dešimt metų nusikalstamu būdu įgytam turtui (lietuvių k.): <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/ant-stalo-istatymas-pagal-kuri-gali-netekti-viso-turto-pries-nausedos-sprendima-patarejai-sulauke-kvietimo-is-seimo.d?id=83318833>
12. LRT radijo „Klasikos“ programos laidos „Aktualijų studija“ (ved. Artūras Matusas) diskusija „Civilinis turto konfiskavimas. Ar įsigalios naujasis įstatymas?“ (trukmė 53:13 min.). Joje dalyvavo Lietuvos teisės instituto mokslininkas Skirmantas Bikelis, Seimo nariai V. Bakas ir S. Šedbaras, advokatas D. Raulušaitis (lietuvių k.): <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000091319/lrt-aktualiju-studija-civilinis-turto-konfiskavimas-ar-isigalios-naujasis-istatymas?fbclid=IwAR3JQ-XTKN6CWnWyQCprwgjYHXRRvNIBUTtP5T5YSy4jhArOcYcj6cJOI9E>
13. Straipsnis „Sprendimas mažinti apribojimus teisėjų kratoms atveria daugiau klausimų: reikia keisti Konstituciją?“, apžvelgiantis įvairias nuomones (tarp kitų ir dr. S. Bikelio) dėl Konstitucinio Teismo paskelbto sprendimo, sumažinusio apribojimus atlikti kratas ar poėmius teisėjų namuose, automobiliuose ar darbo vietose (lietuvių k.): <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1149801/sprendimas-mazinti-apribojimus-teiseju-kratoms-atveria-daugiau-klausimu-reikia-keisti-konstitucija?fbclid=IwAR3MlhegIV41cnxMtA4iLAOG6vhLnrWBoiBdtDeFzGW24G8OeITYn9KQ5s>
14. Tinklaidės „Kiaurai grotas“ epizode „Ar nusikaltimas – vyrų reikalas?“ (trukmė 52:04 min) dr. Rūta Vaičiūnienė diskutavo apie lyties konstravimą ir vaidmenį įkalinimo įstaigoje (lietuvių k.): <https://activeyouth.lt/2020/05/15/kiurai-grotas-ar-nusikaltimas-vyru-reikalas/>; <https://www.mixcloud.com/Aktyvusjaunimas2020/kiurai-grotas-ar-nusikaltimas-vyr%C5%B3-reikalas/#repost>; <https://www.bernardinai.lt/kiurai-grotas-ar-nusikaltimas-vyru-reikalas/>
15. „Žinių radijo“ diskusijų laidoje „Atviras pokalbis“ vykusioje diskusijoje (trukmė 42:46 min.) tema „Civilinio turto konfiskavimo įstatymas: kas keisis nuo liepos 1-osios?“ (lietuvių k.). Joje dalyvavo Seimo narė A. Širinskienė, advokatas Romualdas Drakšas ir LTI mokslininkas Skirmantas Bikelis: <https://www.ziniu-radijas.lt/laidos/atviras-pokalbis/civilinio-turto-konfiskavimo-istatymas-kas-keisis-nuo-liepos-1-osios?soundtrack=1&fbclid=IwAR2tr3HNu5xd-cB7vbH6LjhoJAMff2AdD2weljfsZEB-zHmIQgG4bWGjjs0>
16. Dr. R. Uscilos komentaras straipsnyje „Narkotikų politiką palygino su darbo imitavimu – kai nesusitvarkai, lengviausia bausti“, kuriame aptariama Lietuvos narkotikų politika:

https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1177259/narkotiku-politika-palygino-su-darbo-imitavimu-kai-nesusitvarkai-lengviausia-bausti?fbclid=IwAR2J2fpLrLhy_iqueCr-7tyTVIsvTvpoy6hzht4wE9GzMweAUzMCyCZieeY

17. Dr. S. Bikelio komentaras straipsnyje „Skirmantas Bikelis. Civilinis turto konfiskavimas: ar konfiskuotinas turtas turi būti nusikalstamos kilmės?“, kuriame civilinio turto konfiskavimo įstatymo įsigaliojimo proga aptariama, kokį turtą bus galima konfiskuoti: https://www.lrt.lt/naujienos/verslo-pozicija/692/1193680/skirmantas-bikelis-civilinis-turto-konfiskavimas-ar-konfiskuotinas-turtas-turi-buti-nusikalstamos-kilmes?fbclid=IwAR1XxmgT7LmG8ZfF5AOGBLMREuT6YzxrVJE5rXNv5YzevxITe_6OIL7g2c; <https://www.infolex.lt/portal/start.asp?act=news&Tema=54&str=70950>
18. Dr. S. Nikarto komentaras naujienų portalo „LRT.lt“ straipsnyje „Iškreipto noro vergai“: ekshibicionistams gresia ir kalėjimas, tačiau gydytis niekas nesiryžta“, apie siekius baudimais gydyti seksualinių sutrikimų turinčius žmones: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1196471/iskreipto-noro-vergai-ekshibicionistams-gresia-ir-kalejimas-taciau-gydytis-niekas-nesiryzta>; <https://ve.lt/naujienos/lietuva/lietuva/ekshibicionistams-gresia-ir-kalejimas-taciau-gydytis-niekas-nesiryzta-1815324>
19. Naujiena „Negalią turinčių asmenų patiriamo smurto artimoje aplinkoje įvertinimas R. Uscilos mokslo straipsnyje“ apie žurnale „Pedagogika“ publikuotą dr. R. Uscilos mokslo straipsnį „Smurtas artimoje aplinkoje: negalią turinčių nukentėjusių situacijos įvertinimas“: <https://www.infolex.lt/portal/start.asp?act=news&Tema=33&Str=73579>
20. Dr. S. Zaksaitės straipsnis portale „Delfi.lt“ „Išvirkščioji sporto pusė“, kuriame aptariama iranietiško imtynininko egzekucija ir Baltarusijos lengvosios atletikos federacijos vadovo rinkimai: https://www.delfi.lt/news/ringas/lit/salomeja-zaksaitė-isvirkscioji-sporto-puse.d?id=85403909&fbclid=IwAR0GSCXT70vMJWX-9GOrJQVIyEymIb5dhp5MzUTOgrXlZJDM_B8e76TeVsc
21. „Žinių radijo“ laidoje „Aktualus interviu“ laidos vedėja Aušra Jurgauskaitė be kita ko kalbina LTI mokslininką dr. S. Bikelį tema „Už nušautą stumbrę baudžia labiau nei už sumuštą ir prievartautą merginą“ (lietuvių k.) (nuo 00:45 min. iki 9:51 min.): <https://www.ziniuradijas.lt/laidos/aktualusis-interviu/uz-nusauta-stumbre-baudzia-labiau-nei-uz-sumusta-ir-prievartauta-mergina?fbclid=IwAR2oiODIRagrsgKvpA5Oyy8r48jO0AA3fcZ1PIHT-N4uXqUJhnFUBAQYchU>
22. Portalo „Delfi.lt“ straipsnyje „Ilgai lauktas Laisvės partijos projektas dėl mažų kiekių narkotikų – ant Seimo stalo“ pateikiamos dr. M. Lankausko išvalgos apie įstatymo pakeitimo projektą: <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/ilgai-lauktas-laisves-partijos-projektas-del-mazu-kiekiu-narkotiku-ant-seimo-stalo.d?id=85948225>
23. Naujienų portalo „15min.lt“ straipsnyje „Už mažo kiekio narkotikų disponavimą – įspėjimas arba kukli bauda: tam pritaria ir dalis konservatorių, opozicijos“ pateikiamos dr. M. Lankausko išvalgos apie įstatymo pakeitimo projektą bei Seime vykusios spaudos konferencijos vaizdo įrašas (lietuvių k.): <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/pazeidejus-disponuojancius-nedideliu-kiekiu-narkotiku-siulo-tik-ispeti-tam-pritaria-ir-dalis-konservatoriu-opozicijos-56-1421158#>
24. Naujienų portalo „LRT.lt“ straipsnyje „Nuteistas už turėtą nedidelį kiekį narkotinių medžiagų jaunuolis: pareigūnai elgėsi kaip su šiukšle“ dr. Mindaugas Lankauskas pabrėžia, kad būtina peržiūrėti Baudžiamojo kodekso straipsnius: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1295522/nuteistas-uz-tureta-nedideli-kieki-narkotiniu-medziagu-jaunuolis-pareigunai-elgesi-kaip-su-siukšle>

Mokslinės ir ekspertinės išvados, pasiūlymai dėl teisės aktų projektų (MTEP darbai):

1. Dėl pasitarimo dėl prevencijos įstatymo poreikio metu priimtų sprendimų. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, 2019-01-14.
2. Dėl valstybės baudžiamosios politikos švelninimo. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2019-02-25.
3. Dėl Turo civilinio konfiskavimo įstatymo projekto Nr. XIII-3214 ir Baudžiamojo kodekso 1891 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-3215. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2019-04-11.

4. Dėl įstatymų projektų Nr. XIIP-3172-3177 (Baudžiamojo kodekso, Bausmių vykdymo kodekso Baudžiamojo proceso kodekso, Probacijos įstatymo, Suėmimo vykdymo įstatymo eilės straipsnių pakeitimo). Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2019-04-10.
5. Dėl procesinių prievartos priemonių reglamentavimo tobulinimo. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, 2019-11-14.
6. Dėl įstatymų projektų Nr. XIIP-3250-3251 (Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso straipsnių pakeitimo). Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2019-12-24.
7. Dėl nuomonės pateikimo konstitucinės justicijos byloje Nr. 14-A/2019. Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui, 2020-01-29.
8. Nuomonė dėl įstatymų projektų Nr. XIIP-5148 ir XIIP-517. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2020-10-13.
9. Nuomonė apie įstatymų projektus Nr. XIVP-96 IR XIVP-95. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui, 2020-12-29.
10. Dėl Baudžiamojo kodekso 42, 67 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 72(4) straipsniu įstatymo projekto;
11. Dėl Baudžiamojo kodekso papildymo 32(1) straipsniu įstatymo projekto;
12. Dėl Baudžiamojo proceso kodekso 212, 254 ir 327 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto;
13. Dėl Baudžiamojo proceso kodekso 342 ir 357 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto;
14. Dėl Kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto
15. Dėl Organizuoto nusikalstamumo prevencijos įstatymo projekto.

Dalyvavimas nacionalinėse darbo grupėse, komitetuose, komisijose

16. Lietuvos Respublikoje dėl nusikalstamų veikų, padarytų siekiant išreikšti neapykantą asmenų grupei ar jai priklausančiam asmeniui dėl rasės, tautybės, kalbos, kilmės, tikėjimo, seksualinės orientacijos ar dėl kitų neapykantos motyvų stebėsenos analizės ir vertinimo (M. Lankauskas). Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 1V-813.
17. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso priežiūros komitetas (S. Bikelis, M. Girdauskas) Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2019 m. vasario 28 d. įsakymas Nr. 1R-82 „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso priežiūros komiteto sudarymo“.
18. Vidaus reikalų ministerijos tarpžinybinė Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų ir bendruomenių iniciatyvų gerosios praktikos vertinimo komisija (R. Uscila, S. Nikartas). Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019 m. balandžio 23 d. įsakymas Nr. 1V-369.
19. Darbo grupė įvertinti teisinės prielaidas civilinio konfiskavimo instituto inkorporavimui į nacionalinę teisę ir, prirėikus, reikiams teisės aktų pakeitimų (naujų teisės aktų) projektams parengti (S. Bikelis). Vidaus reikalų ministro 2018 m. birželio 29 d. įsakymas Nr. 1V-467.
20. Teisingumo ministerijos sudaryta darbo grupė Bausmių ir suėmimo vykdymo teisiniu reguliavimu tobulinti (R. Uscila). Teisingumo ministro 2018 m. rugpjūčio 24 d. įsakymas Nr. 1R-155.

6. PASTABOS APIE PROGRAMOS VYKDYMO EIGĄ

Didžioji dalis programos veiklų buvo įgyvendinamos esant Covid 19 pandemijai, kuri tapo kliūtimi vykdant empirinius (lauko) tyrimus, taip pat dėl pandemijos nepavyko suorganizuoti planuoto tarptautinio renginio Europos kriminologų asociacijos (angl. *European Society of Criminology*, ESC) Bendruomeninių bausmių ir priemonių darbo grupės konferencijos, kuri buvo atšaukta dėl pandemijos. Šis renginį planuojama organizuoti 2022 m.

Įgyvendinant programą tenka susidurti su mokslo darbuotojų kaitos ir mažėjimo problema. Pagrindinės to priežastys: dėl nepakankamo finansavimo dažnai Institute praktinių įgūdžių ir darbo patirties įgiję darbuotojai renkasi geriau atlyginamą darbą valstybės tarnyboje arba privačiame sektoriuje. Taip pat dėl finansavimo stokos, didžioji dalis darbuotojų dirba tik dalį laiko. Visos šios aplinkybės apsunkina įgyvendinti užsibrėžtus tikslus, egzistuoja rizika, kad programoje dirbantys mokslininkai, pradėję savo tyrimus gali išeiti iš darbo, todėl dalis tyrimų gali būti nepabaigti.

Programą vykdančios institucijos
vadovas

(parašas)

(vardas, pavardė)
